

EXAMENUL NAȚIONAL DE DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT

24 iulie 2019

Probă scrisă

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII, LIMBA ȘI LITERATURA
RROMANI MATERNĂ, MATEMATICĂ ȘI METODICA PREDĂRII ACESTORA
(ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR ÎN LIMBA RROMANI)

Model

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 4 ore.

SUBIECTUL I

(60 de puncte)

A. Limba română (10 puncte)

Citiți cu atenție textul de mai jos:

Timpul ni-l iroseam în joacă aproape neîntreruptă. Cugetul nostru își învăța imperativele de la păsări și flori, astfel că datoria noastră era numai aceea de a crește. Uneori puteam să fim, totuși, și folositori gospodăriilor, cel puțin pe la margini. Cădea asupra noastră sarcina de a ne duce după-amiaza cu găștele, la pășune, «sub arini», un loc în partea mai de sus a satului, între iaz și răzoare. Locul era pe-atunci cuprins de arini stingheri și de pajiște.[...]

Din când în când, unul dintre noi trebuia să se ridice să controleze dacă găștele n-au trecut râul pe pășunea vitelor. De altfel, pentru astă treabă, în primul rând, eram puși de pază. În mijlocul cercului nostru, după-amiezile deveneau parcă mai lungi, după cum erau jocurile și poveștile.

(Lucian Blaga, *Hronicul și cântecul vârstelor*)

Scrieți, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe, cu privire la textul de mai sus:

1. Scrieți câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al următoarelor cuvinte: *folositori, să controleze*.
4 puncte
2. Indicați valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în secvența următoare: *Locul* era pe-atunci cuprins de arini *stingheri* și de pajiște.
4 puncte
3. Menționați funcția sintactică a cuvintelor subliniate din fragmentul: *Din când în când, unul dintre noi trebuia să se ridice să controleze* dacă *găștele* n-au trecut râul pe pășunea vitelor.
2 puncte

B. Literatura română și universală pentru copii (10 puncte)

Redactați un eseu de aproximativ o pagină, în care să argumentați apartenența unui text literar inclus în programa de examen la specia literară *povestire*.

În realizarea eseului, veți avea în vedere următoarele repere:

- definirea conceptului de *povestire*;
- precizarea unei trăsături a *povestirii*, existentă în textul literar inclus în programa de examen;
- prezentarea detaliată a unei trăsături a *povestirii*, valorificând opera literară selectată;
- susținerea unei opinii referitoare la mesajul textului literar ales.

Notă: Pentru **conținutul** eseului veți primi **7 puncte**, iar pentru **redactarea** eseului veți primi **3 puncte** (*organizarea ideilor în scris, utilizarea limbii literare* – 1 punct; *ortografie punctuație* – 1 punct; *respectarea limitei de spațiu* – 1 punct).

C. Limba și literatura rromani maternă (20 de puncte)

Drabaren o tøksto thaj xramosaren nùmaj rromanesøe so mangel pes anθ-e pučhimata dine maj tele!

Phrala Abdula ov sasto thaj o del te del amen bax te keras o kedipe so maj sigo. Se hasara o vramo a but thema azukaren o piko katar o IRU isiman but raportora kaj bicalde mande katar vi avera thema kaj silena bare problemora , pa jertisar mange me mangava te dav mungri decizija te dikas kaj achilam. Akoj sam maj but membrora ko Irutaj ko parlamenti amen shaj te rodas amenge nevo sherutno katar amari organizacija katar o IRU.Se kadava si hacardi buci djanen sa e Roma kaj amaro sherutno lel pale Roma bare love andar e EU thaj kaj vov bikinel sa amen , kadeja buci nakhlji sa e granice , naj amen musaj te cidinisaraamen so maj sigo se ma te ljel amaro sherutno pe amende aver love ka achen lese ki korr but hohavel amen naj chachutno simpatizeri pale Roma sile hohamni maska.

1. Lačharen o dino tèksto palal i oficiàlo rromani khethani grafia vi palal e redakciaqe mangimata, palemxramosarindojles pa o nevo eksamenosqo lil, na p-o subijèkto! **4 pùnkturnă**
2. Ambolden rumunikanes o dino maj opre tèksto ! **4 pùnkturnă**
3. Nakhaven i sintagma o nevo šerutno anθar le savorre 8 kèzură, nùmaj ka-o jekhipen! **6 pùnkturnă**
4. Nakhaven i kernavni/ o vèrbo mangelka-o akanutno thaj ka-o nakhlo vaxt e indikativone modosqo! **6 pùnkturnă**

D. Matematică (20 de puncte)

1. Del pes o gin 147.
- a) Keren e ginesqi aproksimàcia ka-e šelânqo òrdino. **2 puncte**
- b) Arakhen savorre gina $\overline{ab}$ thaj $\overline{ac}$, anθ-e save a, b thaj c si verver/ distinkto cifre, save cáčaren i relàcia: $\overline{ab} + \overline{ac} = 147$. **4 puncte**
- c) I sùma maškar jekh naturàlo gin x , lesqi paš thaj lesqo sfèrto/ firtàri si 147. Arakhen/ ginaven o gin x . **4 puncte**
2. O pùnkto O si i intersèkcia/ o malavipen maškar e diagonàle e štarigalesqe $MNPQ$ thaj $MO = 4\sqrt{2} \text{ cm}$. O pùnkto R si o punro e perpendikularaqo anθar o pùnkto O p-i lătura NP .
- a) Sikaven ke $MN = 8 \text{ cm}$. **2 puncte**
- b) Ginaven/ arakhen o perimètro e patrulaterosqo $MNRO$. **4 puncte**
- c) Sikaven ke RO si i mediatòra e segmentosqi/ kotoresqi QM . **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

A. Metodica predării limbii și literaturii române (10 puncte)

Competența specifică *Participarea cu interes la dialoguri, în diferite contexte de comunicare* face parte din Programă școlară pentru clasa a II-a, *Comunicare în limba română pentru școlile și secțiile cu predare în limba germană*, aprobată prin OMEN nr. 3418/2013.

- a) Pornind de la competența specifică dată, scrieți un exemplu de activitate de învățare pentru o lecție de predare-învățare. **4 puncte**
- b) Exemplificați modul de utilizare a metodei dramatizării în vederea realizării competenței specifice date, prin valorificarea exemplului de activitate de învățare de la subpunctul a). **6 puncte**

B. Metodica predării limbii și literaturii rromani materne (10 puncte)

1. Den eksèmplură anθar o didaktikano lèksiko/ mangimata save utilizisaren len anθ-e rromane čhibăqe òre! **5 pùnkturnă**
2. Keren jekh butăqi fiša savi šaj te utilizisaren/ labăren la ka-e klasaço kotor O *substantivo/ I navni*, anθ-e rromane vaj rumunikane čhibăqe òre, k-i štarto klàsa! **5 pùnkturnă**

C. Metodica predării matematicii (10 puncte)

Xramosaren, anθ-e 1-2 patrina/ riga, o ròlo e siklòvipnasqo kerdo anθar kooperàcia kana kerel pes e siklòvnenqi aktivizàcia anθ-e matematikaqe lèkcie ka-e III-to thaj e IV-to klàse, dikhindoj e avutne mangimata:

- sikaven save si e xarakteristike e siklòvipnasqe kerdo anθar kooperàcia;
- sikaven/ cáčaren sosθar si imporànto te utilizisaras o siklòvipen kerdo anθar kooperàcia anθ-e matematikaqe lèkcie ka-e III-to thaj e IV-to klàse;
- prezentisaren savo si o fotmativo ròlo e siklòvipnasqo kerdo anθar kooperàcia anθ-e matematikaqe lèkcie ka-e III-to thaj e IV-to klàse;
- xramosaren duj lekciaqe tìpură anθ-e save šaj te avel utilizisardo o siklòvipen kerdo anθar kooperàcia anθ-e matematikaqe lèkcie ka-e III-to thaj e IV-to klàse.

Nòta: Den pen e pùnkturnă vaš o cáčaripen thaj e xramosarde tekstosqi koerència (1 pùnkto) thaj kana o xramosaripen si kerdo anθ-e 1-2 patrină (1 pùnkto).